

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.272.2024
Warszawa, 10 października 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4480 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Panią poseł Anitę Kucharską-Dziedzic *w sprawie ustanowienia kuratora osoby prawnej*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Wskazać należy, że stosownie do art. 38 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1061), dalej: „k.c.” osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie. Pojęcie działania rozumieć należy szeroko. Obejmuje ono reprezentację osoby prawnej (składanie oświadczeń woli wobec osób trzecich), prowadzenie jej spraw oraz podejmowanie działań, które nie mają charakteru czynności prawnych/oświadczeń woli, np. spełnienie świadczenia albo uznanie długu (P. Sobolewski [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 32, pod red. K. Osajda, Legalis 2024, kom do art. 38. uw. I.)

Jeżeli osoba prawna nie może być reprezentowana lub prowadzić swoich spraw ze względu na brak organu albo brak w składzie organu uprawnionego do jej reprezentowania, sąd ustanawia dla niej kuratora (art. 42 k.c.). Przestanką ustanowienia kuratora jest zatem brak organu osoby prawnej lub brak w składzie organu uprawnionego do jej reprezentowania, który uniemożliwia temu organowi realizowanie swoich zadań. Celem art. 42 k.c. jest przede wszystkim zapewnienie ochrony innym uczestnikom obrotu, którzy nieświadomi wewnętrznych problemów osoby prawnej wchodzą z nią w relacje gospodarcze i prawne.

W związku z powyższym za niezasadne należy uznać ustanowienie kuratora dla osoby prawnej, jeżeli nie zostały spełnione przesłanki określone w art. 42 k.c. Sąd nie może powołać kuratora na podstawie art. 42 k.c. dla zastąpienia organu, który jest prawidłowo obsadzony i może reprezentować osobę prawną i prowadzić jej sprawy, ale nie wykonuje należycie swoich funkcji i nie prowadzi spraw osoby prawnej. W tym zakresie należy przede wszystkim wskazać, że osoba prawna odpowiada za swoje zobowiązania. Jeżeli więc uprawniony organ podmiotu nie podejmuje czynności, do których jest zobowiązany, to skutkuje to powstaniem odpowiedzialności osoby prawnej. Organ osoby prawnej jest bowiem elementem struktury tej osoby, a konsekwencją uznania organu osoby prawnej

za część jej struktury jest przypisanie osobie prawnej odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną z winy członka organu (P. Sobolewski [w:] Kodeks cywilny ..., dz. cyt. uw. 5.).

Natomiast odpowiedzialność cywilnoprawna członków zarządu i innych organów uregulowana jest w ustawie z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 18 z późn. zm.) dalej: „k.s.h.”. Przepisy szczególne dotyczące odpowiedzialności cywilnoprawnej w ramach spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zostały uregulowane w art. 291 k.s.h. i nast. Regulacje dotyczące prostej spółki akcyjnej stanowią przedmiot uregulowania w art. 300 (123) k.s.h. i nast. a spółki akcyjne art. 479 k.s.h. i nast. Ponadto k.s.h. reguluje również odpowiedzialność karną osób działających na szkodę spółki czy nie wypełniających swoich ustawowych obowiązków (art. 585 k.s.h. i nast).

Odnosząc się do sytuacji opisanej w treści interpelacji zaznaczyć należy, że nieujawnienie adresu siedziby w Krajowym Rejestrze Sądowym może prowadzić do wszczęcia przez sąd rejestrowy na podstawie art. 24 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 979) dalej: „uKRS” postępowania przymuszającego do wykonania określonego obowiązku rejestrowego, w tym przypadku do zgłoszenia aktualnego adresu siedziby spółki. Z kolei dopiero bierność podmiotu w postępowaniu przymuszającym może stanowić podstawę do wszczęcia, na podstawie art. 25a ust. 1 pkt 5 uKRS przez sąd rejestrowy z urzędu postępowania o rozwiązanie podmiotu wpisanego do Krajowego Rejestru Sądowego bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego.

W konsekwencji w ramach prowadzonego przez sąd rejestrowy postępowania może dojść do wykreślenia podmiotu z Krajowego Rejestru Sądowego w przypadku, gdy podmiot ten nie posiada zbywalnego majątku i faktycznie nie prowadzi działalności, a także nie zachodzą istotne okoliczności przemawiające przeciwko rozwiązaniu tego podmiotu bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego, w tym w szczególności uzasadnione interesem wierzyciela (patrz. art. 25d uKRS). Podkreślić jednak należy, że postępowanie to zakłada wykreślenie podmiotu z Krajowego Rejestru Sądowego bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego.

Jednocześnie informuję, że w Ministerstwie Sprawiedliwości nie są prowadzone prace nad zmianą art. 42 k.c. w celu umożliwienia ustanowienia kuratora osoby prawnej w sytuacji, gdy działa organ tej osoby.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/